

చిత్రశాల

౧

“వాణి!”

...పలుకదు; ఎన్నిసారులు పిలిచినా, తలవత్తి ఆతని వైపెనా చూడదు; కొంచెంసేపు ఆమెనుచూస్తూ, ఆలాగే నిలుచుని ఖన్నుడై తిరిగి వెళ్ళిపోతాడు.

చంద్రవాణి తోడివారందరికన్నా చాలా చక్కనిది. ఆ యీడు పిల్లలందరూ ఆమెతో తిరిగే వారందరూ బాగానే ఉంటారు. కాని అంత నోరూరించేరూపము మరెవ్వరికీ లేదు.

కాలేజీ విడిచిపెట్టడం వ్యవధానంగా శివస్వామి వాణి స్కూలుదగ్గర కాపలావేసేవాడు. బద్ధకంగాఉంటే బడి అయినా మానుకునేవాడు కాని, నాలుగువేసేటప్పటికల్లా చక్కగా క్రాప్ దువ్వుకుని—సిల్కుషర్టువేసుకుని—సిగరెట్టు కాల్చుకుంటూ—‘మీనాక్షీ కాలేజి’ దగ్గర ప్రత్యక్షమయ్యే వాడు.

మొదటిరోజుల్లో, వెంట ఎప్పుడూ ఎవరోఒకరు తీయకుండా ఉంటూండటంచేత వీలులేక, సిగ్గుపడి తనవంక చూడటంలేదేమో ననుకునేవాడు. కొన్నాళ్ళుపోయినతరు

వాత - తలచుకుంటేనే మతిఅంతా చెడిపోయేది! - మరి ఏ ధన్యాత్ముడైనా, ఆమెయవ్వనాన్ని ధన్యంచేస్తున్నాడేమోనని అనుమానపడి, అనవసరంగా అసూయపడేవాడు. తాను మనసులో భావించుకున్న, ఆ ప్రియుడు, ఆమెను పరీరంభంచేసుకుంటూన్న దృశ్యాన్ని పదేపదే ఊహించుకుంటూ, నిద్రలేకుండా అనేక రాత్రులు గడిపేవాడు.

ఎరుగున్నంతవరకూ, స్నేహితులందరికీ కాలేజీ వదలిపెట్టగానే, ఎవరిపని వారికుండేది. కాంపౌండుదాటేదాకా కబుర్లు చెప్పకుంటూ వచ్చి, రోడ్డుమీద కాలుపెట్టగానే ఎవరిదోవను వాళ్లు చల్లగా సద్దుకునేవాళ్ళు. ఎన్నడూ కూడబలుకకపోయినా, ఎవరిమటుకు వారికి తెలుసును, మిగతావాళ్ళపను లేమిటో!

అందరూ అదృష్టవంతులే! శివస్వామికిమాత్రం ఆ భాగ్యం అబ్బలేదు. లేతవయసులో, నననవలాడుతూ, సామ్రాజ్యాన్నంతా ఏకచ్ఛత్రంగా ఏలడానికి తగినవాడనీ, - ఏలుతున్నాడనీ, చూసినవాళ్ళందరూ అనుకుంటుంటే నిజంగా, ఒక పదహారేండ్ల చామనచాయ పిల్లకోసం కలువరిస్తూ ఆమెతోడిచెలిమికి తలక్రిందుగా తపస్సుచేస్తున్నాడు.

ఆతని వయసూ, వలసూ వ్యర్థమయిపోతున్నాయి. ఆమె ఆతన్ని గమనించడమన్నాలేదు. చెలులందరితో కులాసాగా కబుర్లు చెప్పకుంటూ, నవ్వుకుంటూ - శివస్వామికి మాత్రం పెడమోమై - నిత్యమూ ఆతనిఎదుటనుంచే షికారుపోయేది. స్వామి ఆమెను వెంబడించిపోయి, తిరిగి వెళ్ళేవరకూ ఆ ప్రాంతాల్లోనే ఉండి, మామూలువేళకే,

మామూలుకన్నా ఎక్కువవిచారంతోనే యింటికి వెళ్ళి పోయేవాడు.

తానె పలుకరిస్తుండేమోనని ఎంతో ఆశతో ఉన్నాడు. పోనీ, అంతకు నోచుకోకపోయినా, ఓమారు సవిలాసంగా తనవంక చూసినా చాలు, ధన్యుణ్ణవుతాననే స్థితిలోకి వచ్చాడు. కాని, వాణికి జాలన్నాలేదు.

గాంధర్వవిధిని తన్ను వరించడానికి వాణికి ఏమైనా అభ్యంతరం ఉండేమోనని చాలా గోజులదాకా సంశయించాడు స్వామి. మంచివంశంలో పుట్టి, అదుపు ఆజ్ఞలలో పెరిగిన పిల్లగనుక, స్వతంత్రించడానికి భయపడి, 'పెద్దలున్నారు' వారెఱిగి పెండ్లి సేయగలరు. వేగిరపాటింత వల' దటంచు సందేశమేమైనా పంపిస్తుండేమోనని కనిపెట్టుకుని కూర్చున్నాడు. మళ్ళా, అదీ కాదేమో!

ఆమె ఉపేక్షచేసినకొద్దీ స్వామికి మరీ ఆవేశం హెచ్చిపోతూంది. ఏలాగైనాసరే, వాణిని తనదాన్నిగా చేసుకోవాలిసిందే!

ఎన్నాళ్లు ఓపికపట్టి చూసినా, ఎంత ఉవ్విళ్ళూరినా, ఏమీ ప్రయోజనం కనబడటంలేదు. సాహసంచేయాలి. మరోవిధాన నాణి వశమయేటటులేదు. ఆమెను చూసినకొద్దీ స్వామికి రకరకాల ఆలోచనలు తోచేవి - షి.కారు పోతూంటే, దారి కడ్డుతగిలి, అనుగ్రహిస్తేకాని వీలులేదని - అందరిఎదుటా - బ్రతిమాలాలనో, - ఏ సినీమాకో, నాటకానికో వచ్చినప్పుడు అమాంతం కానులోవేసుకుని చక్కా-

పోవాలనో - ఈ మాదిరిగానే కాని, ఎందుచేతనో ఏపీ క్రియారూపాన పరిణమించలేదు.

ఎన్నటికీ వాణి కనికరించదేమో, - జన్మంతా ఆమె లేకుండానే గడుపవలసివస్తుందేమో, అని తలచిన మాత్రాన్న తగని దివులుగా ఉండేది స్వామికి.

చివరకు, ఓనాడు. ఏమైనాసరే, ఎలాగైనా ఆమెను పలకరించి, ఆమెతో మాట్లాడితీరాలని నిశ్చయించుకుని బయలుదేరాడు. దోవలో, తనకు సాయమై ఆమెను ఒన గూర్చుమని వసంతమాధవులను మనసులో వేడుకున్నాడు... వాణికన్న క్షణం ముందుగానే, తడబడే పాదాలతో, 'న్యూ సాలిమర్' ఉద్యానం ప్రవేశించి, ఆమె రోజూ కూర్చునే చలువరాతిమంటపానికి సమీపాన్నే, ఆమె ఎప్పుడు వస్తుందా అని ఎదురుచూస్తూఉన్నాడు.

హంసలుకూడా చూసి నేర్చుకోదగిన వయ్యారి నడకలతో వాణి ప్రవేశించింది. వాయల్ లేతణ్ణదా సిల్కుచీర కట్టుకుని, ముదురురంగులో, చమ్మిపనిచేసిన శాటిన్ బాడీస్ తోడుకున్నది. ఒంటిన ఏనో రెండుమూడు నగలున్నూ, ఆ అందంలో కలిసిపోయి కనిపించడంలేదు. అడుగుడుగుకీ చక్కదనం ఒలికిస్తూ వచ్చి అక్కడనే కూర్చుంది.

ఆమెసౌందర్యాన్నంతా అనిమేషనయనాలతో చూర గొంటూ 'అలరెడు తెప్పలల్లార్చినయందాక ననిమిష కన్య కాదనగ తరమె?' అని అనుకున్నాడు స్వామి.

సమీపించాడు, ఏలాగో ధైర్యము తెచ్చుకుని, 'వాణీ!' అని పిలిచాడు. ఆ ఉద్రేకంలో, ఆలోచించనన్నా

లేదు. ఆమె పరాభవిస్తుందేమోననిఅయినా వెనుదీయలేదు. ఒకసారి—కోపంగానె నాసరే - ఆమె మాటాడితే, రతనాల వంటి ఆ పలువరుస కనబడనిస్తే, అంతే చాలు ఆతనికి.

ఆప్రాంతాల్లోవాల్కిద్దగుతప్ప ఎవ్వరూలేరు. ఉన్నా అప్పటిస్థితిలో లక్ష్యంచేసేవాడేకాదు స్వామి. వాణి మారు వలికితే, కాగిటిలో అదుముకుని, జన్మసార్థకంచేసుకోనలెనని ఆమెఅంగీకారంకోసం తహతహపడుతున్నాడు.

● భాషను రసానికితగినట్టుగా నడిపిస్తూ, తన కథనంతా వినిపించాడు వాణికి. చినరకు ప్రేమలేకపోయినా, తన అనస్థ చూసిఅయినా కనికరించమన్నాడు.

స్వామి ఆమెదగ్గర భక్తుడిలాగా చాలాసేపు దోసి లొగ్గి నిలుచున్నాడు. వాణి, అంతా విని, వినిపించుకోకుండా లేచిపోయింది.

నిత్యమూ ఆమె స్వామికన్నులకటవుదీరా కనబడేది; దగ్గర జేరనిచ్చేది. మనసులోకోరికలన్నీ తెలియజెప్పనిచ్చేది కాని, మానుపలుకదు; ఎన్నిసార్లు పిలిచినా తలఎత్తి ఆతని వైపేనా చూడదు.

౨

“ఉహు...ఆలాకాదు...సరిగా నిలుచోలేవు... ఇంకా కొంచెం తల పైకిఎత్తాలి...ఎవరిమీద ఆ కోపం?... ఏమీ టా పోజు, ఎందుకు వచ్చిందిరా దేవుడా, ఎప్పుడు తప్పించుకుని బయటపడుదామా అని ప్రాణాలుబిగపట్టుకుని నిలుచున్నమాదిరిగా ఉంటావేం? ముఖంలో కాస్త ప్రసన్న భావం కనపడనీయి.”

... .. నవ్వింది

“ఎన్నిమాట్లాడ చెప్పను. ఎందుకూ ఆలా ఎవరినో వెక్కిరిస్తున్నట్లుగా నవ్వుతావు...పోనీలే, కాని...అబ్బ! అదుగో మళ్ళా అంతా చెడగొట్టావు. నీవు నవ్వావద్దు, కోపగించనూవద్దు, సాఫీగా, ఈ ధోరణంతా మరచిపోయి, ఏదో ఆలోచిస్తున్న దానిలాగా ఉండూ...ఉం...నావైపు చూస్తావేం?,”

... .. మళ్ళా నవ్వింది.

“మళ్ళా మొదలా? అప్పుడే ఆ గులాబీలన్నీ తుంచే శావు? అదేమిటి, లోలాకు మెలితిరిగింది? పైటమీది అంచంతా మణిగిపోయి...మహా అందంగా ఉన్నావులే! చెప్పినట్లుగా వింటావా లేదా? లేకపోతే, నీ సావాసము ఉండను...తెలిసిందా...ఏం?”

... .. మాట్లాడదు.

“నన్ను విసిగించడమే నీకు ముఖ్యమా?—చక్కని దాన్నని ఎందుకూ నీ కింత గర్వం?... అమ్మ! ఇప్పటికి ఏలాగైతేనేం, మనసు కుదిరిందీ...ఇంకా కొంచెం ముందుకు రా...మరీ అంత వెలుతురులోకి వద్దు. సూర్యకాంతి ముఖంమీదమాత్రం పడేటట్టు...అదుగో, ఆలాగే ఉండు.

* * * *

శ్రీమాన్ చాలా వృద్ధిలోకివస్తూన్న చిత్రకారుడు. ఖండాంతరాల్లో ప్రముఖులందరూ ఆతనిచిత్రాన్ని చాలా ప్రశంసించారు. ఒకటిరెండు అంతర్జాతీయ చిత్రకళాప్రదర్శన

నాల్గో ఆతనికే ఉత్తమసత్కారం జరిగింది. చక్కగా చదువు కున్నవాడు - చాలా అందగాడు.

శివస్వామికి ఆతనికి ఎంతో స్నేహం. చిన్నతనం నుంచీ, చాలాకాలందాకా కలిసి చదువుకున్నారు. తరువాతకూడా కలిసి తిరుగుతూండేవారు ఇద్దరూను. శ్రీమాన్ కు స్వామి అంటే చాలా అభిమానమూ, గౌరవమూను.

* * * *

నీళ్ళల్లో తిరుగుతూన్న హంసపిల్లలతో ఆడుకుంటూ, వాణి ఫౌంటెన్ ఒడ్డున నిలుచున్నది. ఆ మనోహరమూర్తిని రత్నావళికి లక్ష్యంగా చేసుకొని చిత్రించడానికి యత్నిస్తున్నాడు - సమీపంలో శ్రీమాన్.

కొంచెందూరంలో, ఓ జూకామల్లెబవర్ చాటుగా, వీరిరువురినీ, కైప్పవేయకుండా కనిపెడుతూ నిలుచున్నాడు స్వామి.

అప్పటికి వారంరోజులనుంచీ ఆ కథ జరుగుతున్నది.

శివస్వామి చాలా మారిపోయినాడు. కాని, అదేమో వాణిలోకూడా ఏదో మాపు కనబడుతూనే ఉంది. ఒక్కొక్కప్పుడు ఆమె ఆకర్ణాంతవిశాలలో చనాలు అతన్ని సనిలా సంగా సత్కరించేవి. మరొకప్పుడు దైన్యానికి తావులయ్యేవి. ఈ విభ్రమాలన్నిటికీ లొంగి ఆతడు వినశుడయిపోతూండేవాడు.

శ్రీమాన్ కు తానే వాణిని ఒకటిరెండుసార్లు చూపించాడు. అప్పటి మాటలలోనైనా, తాను వలచినపిల్ల అనే

ఉత్సాహమేతప్ప వేరే లక్ష్య మా మెయందు ఉన్నట్లు గోచరేదు స్వామికి. శ్రీమాన్ ఎన్నడూ తానై వాణినిగూర్చి ప్రశంసించలేదు స్వామితో.

వాల్మీద్దిరిక్కి ఏలా అంతస్నేహం? అతనిదగ్గర వాణి చాలా చనువుగాఉంటూందే? ఆతన్ని వరిం... ఊహలు... కాదు. వాణి అంత అన్యాయంచేస్తుందా ... ఏమో? ఇంతకూ శ్రీమాన్ ధన్యుడు.

“స్వామీ!”

ఆతనికి ఏమీ గోచరించడంలేదు. తా నొకటితలచితే దేవ... కాదు... వాణి మరొకటి తలస్తూంది. ఆమె ఆగోచించి చేసినపనే ఇది. లేకపోతే ఆ....

గోమలం వాణిఅంత చక్కంది కాకపోయినా, ఆమెకు ఎంతో తీసిపోయిందికాదు. వాణిని చూచినకళ్ళగోఅయితే ఏమోకాని, ఎంత రసికుడికైనా ఆమెమీంచి మనసు మరల్చుకోడానికి చేతనవుతుందా?

వాణి శ్రీమాన్ గో మాటలాడుతూందనే, స్వామి 'ఎంతో వేదనపడుతున్నాడు. అది చాలనట్లు, గోమలం అతన్ని మరీ కష్టపెడుతూంది.

నిత్యమూ ఆతనున్నతావు వెదుక్కుంటూ వచ్చేది గోమలం. ఇక నిలువనిచ్చేదికాదు. “తనంత తా నలచి వచ్చిన” కాంతను చులకనచేయడం నుంచిదికాదనేపంధాలో మాట్లాడేది ఎంతసేపైనా. కాని స్వామికి ఆమె చెంతనున్నదనే స్పృహఅయినా ఉండేదికాదు. ఆమెను వలుకరించికాని. ఆమెతో మాట్లాడికాని ఎరుగదు. తానున్నంతసేపు, ఆమె

కూడా విడువకుండా అక్కడనే ఉండి వెళ్ళిపోయేది:- మరు
నాడు మళ్ళా మామూలుగానే ఇరువురూ తారస్థిలేవారు.

వాణి, శ్రీమాన్ చాలా త్వరగా వెళ్ళిపోయేవారు.
స్వామి ఎంతో సేపటికి తెలివితెచ్చుకుని ఉస్సురనుకుంటూ
కాలుసాగించేవాడు. నిత్యమూ అంతే. బయలుదేరేటప్పుడు
చాలా ఉత్సాహంగా ఉండేవాడు. ఆనాడైనా వాణి ఒంట
రిగా వస్తుండేమో - శ్రీమాన్ తో ఎందుచేతనన్నా పోట్లాడి
మాటలాడటం మానేసిందేమో - నిజంగా శ్రీమాన్ మీద,
తా ననుకున్నట్లుగా ఆమెకు మనసు లేదేమో... ఏమో,
ఈలాగే చాలా అనుకునేవాడు.

కాని, మామూలుమాదిరిగానే, వాళ్ళిద్దరూ కనబడే
వారు...మరికొంత సేపటికి కోమలం ప్రత్యక్షమయ్యేది.

3

“చివురాకు చెలిచేత
పిలువనంపింది
సరికన్నె ప్రాయాన
విరజాజిమొగ్గ
ఏవేళకయినాను ఎదురుచూసేవా
పోవాలి సనుబాసి తీవ జనగాల...
తేటనెన్నెలమీద
తేలి వచ్చింది
చాటుగా మాటుగా
చామంతిరెమ్మ...

నీహారగిరి హిమా
 నీ చర్చతోను
 జోహారులన్నదీ
 జూకాచమేలి...
 శరదంబువాహాల
 జతచేసుకుంది
 మరచిపోయేనని
 మందారమాల
 క్రోయిలల కందని వి.
 హాయస పథాల
 సాయమాతానంది
 సంపంగి రెమ్మ...వళవే...

* * * *

“నన్నిక్కడ నిలువనీయవా?”

“నేను పలుకరిస్తే మాచుపలుకవా;”

“ఓమలం!”

“స్వామీ!”

“నేను నిన్ను ప్రేమించలేను”

“నేను, ... మరి ... నిన్ను ప్రేమించకుండా ఉండలేను.”

“ఎంతచక్కగా పాడింది...ఎవరో ఆ...అమ్మాయి”

“ఎంత చక్కగాఉంది...వాణికాక మరెవరో ఆ... అమ్మాయి!”

“ఎవరు?”

“కనవడటంలేదూ...వాణి...శ్రీ...”

“నాతో మాటాడవద్దు”

“నీవు నేను మాటాడితే వినవద్దు”

“అసాధ్యురాలవు!”

“నీకు ఎలా తెలుసు?”

* * * *

సంజెలో లేమావి

కొంజివురుచాయలో

మంజుల ముఖాబ సుష

మా విలాసాలలో...

నీ చాయలే దోచునే...

చేతలో జాజి తొలి

పూతలో కోయిలల

కూతలో గొజంగి

లేత తల్లలలో...

నీ వలపులే నిలుచునే...

వగరులో మట్టదుల

పొగరులో కరవీర-

తొగరులో తొగకన్నె

నిగనిగన్నిగలలో...

...నీ సూయల్ తలసూపునే...

* * * *

“కలువలన్నీ ఎందుకూ ఆ చంద్రుణ్ణి చూసి ఆలా నవ్వుతుంటాయి?”

“చక్కనివాడని.”

“ఉహూఁ”

“చక్కలిగింతపెడుతాడని.”

“బలే బాగుంది. ఏలాగూ గిలిగింతలతో నవ్విస్తాడని, తామే ముందు నవ్వేస్తున్నాయా?...అయినా చెప్పకో చూద్దాం మరి?”

“.....”

“ఎందుకో చెప్పనా, ‘పాపం,...ముద్దొస్తూంటాను కదా నన్నుచూసి ఈ కన్నెలందరూ, విరగబడిపోతారు అనే దిలాసాతో, ముసిముసినగవులతో ఉదయిస్తున్నాడు కాని, అదేమిటి, ఆ మొగాన...మచ్చ..మచ్చ...ఆ సంగతి మరచిపోయినాడా?—’ అని నవ్వుకుంటున్నాయి.”

“కలకలలాడుతుంటాడు ... రాజుకే వంకబెడు తున్నావా?”

“కిలకిలా నవ్వుతూంటవి, కలువలన్నీ అందుకనే?”

“పోనిద్దూ. అద్దంలో చూసుకునిరావడం మరచి పోయిఉంటాడు.”

“ఆతనా మరచిపోయేది. మరి...ఆలాగయితే కనపడడం సరస్సులో అల్లా ఎందుకూ ప్రతిబింబిస్తూంటాడు. రాత్రంతా అక్కడనుంచి కదలడే?”

“అందంసంగతి తెలియక.”

“ఊ...అర్థం తెలియక కాదే?”

“చంద్రుడికా కళంకదోషం!” అన్నది గీర్వాణి.

“అందుకనే ... శ్రీమాన్ కుడిచేపకా అంత
బ్లాషాచ్” అన్నది...చం...ద్ర...వా...ణి...

౪

—మహారాజు దుష్యంతుడు కణ్ణపుత్రిని గాంధర్వ
విధిని పరిగ్రహించాలనీ, లేకపోతే నిలువలేనని అను
కున్నాడు. నిశ్చయించుకున్నాడు—తరువాత ఓ నిమిషానికి,
కలకంఠనధూ కలకంఠమాధురితో ‘కింశీతలైః’ అన్నదాని
తెలుగు ఎత్తుకుని ఆ అమ్మాయిచేతకూడా అంతకన్న పక్కా
గడుసుగా ఏదోమారుపలికించాడు...చివరకు ఏలాగో ఒప్పిం
చాడు.

మళ్ళా ఎన్నాళ్ళు జరిగాయో...శకుంతలను కడు
పులోఉన్న కొడుకుతోకూడా మాలినీతీరాన్నుంచి వంపించి
వేసేటప్పుడు, ముసలి మహర్షి పడుచుగొంతులో గార్దదికం
స్పష్టముగా వినిపించింది.....

.....ఎత్తినప్పటినుంచీ, ఎప్పుడు పడుదామా అని
కాచుకొనియున్న యవనిక, దానిపుణ్యాన చివరకు శౌర
వంగా సోలింది.

* * * *

“జయము జయము మహారాజునకు” అన్నది కులు
కుతూ రమణ.

“సంతోషించాంలే. తెలివికి” అని సవిలాసంగా

మారుబలికింది, ఓ చిన్ని చపేటంకో సత్కరించి...కుచ్చు తలపాగ తీసివేస్తూ కోమలం.

“చాలా బాగుంది కోమలం! వేషం చాలా చక్కగా వేసుకున్నావు. కాని అదేమిటి? మా అన్నయ్యమీసం పెట్టావేం? మహారాజాయెను. ఇంకా పేద్ర మీసాలుం డొద్దూ?”

“నీకేం తెలుసు. ఈ మీసాలకే భయపడి, నరించ కుండా శకుంతల తప్పించుకుని చాగిపోతుందనుకున్నాడు ఈ దుష్టంతుడు.”

“భయపడకేం శకుంతల! ఆశ్రమంలో నిలివెడేసి గడ్డాల ఋషులనందర్నీ చూస్తూ...ఆమెకు కొత్తా?”

“కొత్తదికాదూ చిన్నమీసం, నున్ననిగడ్డం”

“ఆలాగేం”

“కాకపోతే మీ అన్నయ్యమీసమేం...ఇది...పోనీ మీ అన్నయ్యనే అనుకో. అదుగో, మీ వదినె వస్తూంది చూడు. అంతా అయిపోయినా, ఆ నయ్యారం, ఆ సడక మానలేదింకా చూడు.”

“ఏం, రమణా! ఇందాకనుంచీ కనబడలేదేం” అని అడిగింది చమ్మీవనిచేసిన “సనవల్కలం” సడలించు కుంటూ, సగము తీసివేసిన శకుంతలవేషంకో ప్రవేశించి ఖాణి.

“అవును, ఏలా కనబడుతాను. నీకు దుష్టంతుడి మీదనేగా దృష్టంతా.”

“అతను మీ అన్నే అయినప్పుడు నీ కింత ఉలుకెం దుకూ?” అని అందుకున్నది. కోమలం.

వాణి కోమలంవంక బెదురుతూ చూసింది. కోమలం కనుసైగతో ఆమెకు తెలియజెప్పింది.

“చాలా చక్కగాచేశావు వాణీ! అందరూ ఎంతో మెచ్చుకున్నారు” అని అభినందించింది రమణ.

“అందరూ...ఎవరు?”

“ఎవరా?...వచ్చిన వాళ్ళందరూ...ఎరుగున్న వాళ్లు ఎరుగనివాళ్లూకూడా...మా నాన్నగారు నిజంగా సంభ్రమం పట్టలేకపోయినారు. ఇక నేనా...నాసంగతి సగేకదా... బ్రహ్మదేవుడు...ఆ ముసలాడు మతిబోయి నన్ను ఆడదాన్నిగా చేశాడని అంతసేపూ తిడుతూనేఉన్నా; నేనే మొగ వాణ్ణయి తేనా?”

“ఉం”

“అమాంతం స్టేజిలోకి దూకి నిన్ను ఎత్తుకుని పారి పోయిఉండును.”

“నిజంగా అంత బాగుందా. అయితే బాగున్నది నేనా, నా వేసమా.”

“రెండూను...కాని ఏంలాభం”

“చాల్లీ రమణా! ఎవరన్నా చూస్తే నీవు నన్ను మోహించావనుకుంటారు.”

“నిన్నా...నిన్ను మోహించని దెప్పుడు వాణీ.”

* * * * *

“అన్నయ్యా! నీ కళ్ళేవీ?” అన్నది రమణ.

“ఏం” అన్నాడు స్వామి మనులుతూ ఆమెనైపైనా తిరుగకుండా.

“మరి నా కళ్ళు చూశావా?”

“ఏం, నీ కళ్ళకేం, బాగానే ఉన్నాయి” అని చాలా అమాయికంగా, తెలివితక్కువగా బదులుపలికాడు స్వామి.

“అదికాదోయ్ తాతయ్య! నా కళ్ళు చేసుకున్న పుణ్యం నీ కళ్ళు చేసుకోలేదుకదా, అని అన్నాను. అదీ తేడా.”

“ఏమిటా విశేషం?”

“వాణి... ఎరుగున్నావుకదూ వాణిని... శకుంతల వేషం వేసింది... ఇవాళ మా కాలేజీ ఆనివర్సరీ తెలుసును కాదూ. ఎంత బాగుందనుకున్నావు... ఎందుకూ చూడని జన్మ!”

స్వామి మనసులో కోరికలన్నీ ఓమారి దూకుడుగా ముందుకు దూకినాయి. కాని ఆ సంచలనం ఆనంతైనా బయటపడనీయకుండా సంయమనంచేసుకొని, శాంతం, ప్రసన్నభావం అభినయిస్తూ,

“ఆలాగేం. నాకు తెలిసిందికాదే. లేకపోతే నేను కూడా వచ్చేవాడినే!” అన్నాడు.

“నీలాటినాళ్ళను రానియ్యదుకాదూ.”

“ఎందుచేతనో?”

“ఆ. ఏముంది. తలా మీసం నెరనలేదు కనుక.”

స్వామి కొంచెం ఆగి ఏమో ఆలోచించాడు.

“దువ్వంతు డెవరు?”

“కోమలం. నీ వెరుగవనుకుంటాను. నీఅంత పొడుగ్గా చాలా అందంగానే ఉంటుంది ఆ అమ్మాయికూడా...”

—కోమలాన్ని తా నెరుగడుకాదూ! వాణి నంత కన్నా ఎరుగడు! రమణ ఎంత అమాయకురాలు! తోడి వారందరకీ ఎంతకాలంనుంచో తెలిసిఉన్న ఆవిషయం కూడా ఆమెకు తెలియదే!

“నే నన్నానుకూడాను నవ్వుతూ, కోమలంతో, ఆ మీసం సరిగా నీ మీసంలా ఉన్నదని. నిజంగా చూసి ఆలా చేసినట్టున్నది” అని మళ్ళా అందుకుంది రమణ.

“వాణి ఏమన్నది?”

“ఏమనడమేమిటి?”

“నా మాట వచ్చిందికాదూ” పొరబాటున తప్పి జారి అనేశాడు. తరువాత నాలుకఎంత కరుచుకున్నా ఏమి లాభం? కాని రమణకు అదికూడా అర్థమయినట్లులేదు.

“నీ మాట వచ్చినా ఏముంటుంది? నిన్ను ఎరుగదు కాదూ!” తరువాత స్వామి ఏమిటో అంటే తనకు తెలుసుకోవడాకేదు. ఆతడు వింటున్నాడో, లేదో అయినా గమనించకుండా రమణ, గబ గబ కొంచెంసేపు ఆమాటా ఈమాటా చెప్పి లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. సమోడు సంఖ్య 6676.....

* * * * * తేదీ... 1... 1984

“ప్రొద్దుపోతూంది, ఇప్పు డెక్కడికి స్వామి?”

లోపలనుంచి ఎనరో ప్రశ్నించారు. ఆతడు మారు పలుకలేదు. పెడల్మూద ఓ కాలువేశాడు.

భోజనంచేయవా మరి?— చేసి పోరాదూ?”

వెనుకనుంచి సగంసగం వినపడ్డాయి ఆ మాటలు గాలిలోంచి స్వామికి. అప్పుడే రోడ్డుమీదికి వచ్చేస్తున్నాడు.

ఉండుండి, రెండుమూడుసార్లు పెద్ద జ్యోతులు ఆతని ముందర నాట్యమాడి మాయమయినాయి. రోల్ ఫిల్ము లాగా రోడ్డు చుట్టుకు పోతూంది. చివరకు అయిపోయింది.

బయలు దేరినప్పటినుంచీ, ఆ స్పృహలేకుండానే, స్వామి తిన్నగా కాలేజీహాస్టలు బయట ఆనరణనద్దకు వచ్చి ఆగిపోయినాడు. అప్పుడు తెలిసింది, ఆతనికి తా నెక్కడ ఉన్నదీని.

౫

ఆలకిస్తున్నాడు. ఆలకించినకొద్దీ మైసూరచి ఆనంద మయుడై పోతున్నాడు. ఎన్నిమాళ్లు విన్నా తనివితీగటం లేదు. కర్తవ్యాన్ని నిర్ణయించుకోలేకనూకాదు, కాలు సాగ కనూకాదు. ఎందుకో ఏమో కాని, ఆచోటనే ఆగిపోయి, ఆలాగే నిలువబడిపోయినాడు స్వామి. పాడుతూన్న ఆ మోహనాంగి పాట చాలించలేదు. మళ్ళామళ్ళా ఆ ఘణతే ఎత్తుకుని,

ఆడుకుంటానోయ్, పాట

పాడుకుంటానోయ్,

ఆడీ, పాడీ, అలసీఐనా,

ఈడేనంటానోయ్, నీకూ...

జోడే నంటానోయ్... ఏమోయ్

ఆడుకుంటానోయ్.

ఈమారు ఇక ఆలోచించలేదు. ప్రాకారలంఘనంచేసి లోపల ప్రవేశించాడు. ముందు మందారచెట్టు ఒత్తుగా పెరిగి, అడ్డమున్నాయి. వాటికవతలనుంచే మళ్ళా...

వావీ చూశానోయ్, మోవీ
కావీ చూశానోయ్,
కావీ కన్న సొంపు నీ మై
తావే నంటానోయ్... ఏమోయ్
..... ఆడూకుంటానోయ్

ఈ చరణం వినిపించింది.

చప్పుడు చేయకుండా, చెట్లమాటునుంచి తొంగి చూశాడు. చాలా సమీపంలోనే వాణి, కోమలం, మరెవరో... ఇంకోఅమ్మాయి ఉన్నారు. ఆ యిద్దరూ కూర్చుని ఉన్నారు. వాణి వారిచేతువనే జాజిపొదమీదికి ఓచెయి జాప్పినిలుచుని పాడుతూంది.

దగ్గరకు వెళ్ళాడు. కాగలించుకుని గబగబ ముద్దిడు కున్నాడు స్వామి ఆమెను. సమయముజూచి, 'అనసూయా ప్రీయంవదలు' నిష్క్రమించారు.

వాణి నవ్వుతూ ఆలాగే నిలువబడిఉన్నది.

... ..

'అమ్మ! ఇప్పటికి నా కసితీరింది' అన్నాడు స్వామి. వాణి సాభిప్రాయంగా స్వామివంక చూసి, సిగ్గుపడి, చిరునవ్వుతో తలవాలిచింది.

"ఇకనైనా నీ ఊనన్రతం చాలిస్తావా?"
వాణి 'అవు' నని తలఠాపింది.

“ఇంతకాలంనుంచీ నీ నోటిమాట వినడానికే నోచలేదు నేను. పలికితే నోటిముత్యాలు రాలిపోతవా?”

“... ..”

“నీతో డివాళ్ళందరితోనూ అంత చనువుగా, కులాసాగా తిరుగుతూండేదానివి. నామీద నీకు ఎందుకూ అంత నిర్దయ? ఎంశ పలుకరించినా ఎన్నడైనా మాకు పలికావా?”

“... ..”

“నిజమే, నాదే అపరాధం కావచ్చును. నీవు మెచ్చుకొనేటట్టుగా, నీ సరసత్వానికి, చక్కదనానికి సరిపోయేటట్టుగా నేను పిలువలేకపోయినానేమో! నామీద, నాస్థితిమీద జాలన్నా లేకపోయిందా నీకు?”

వాణి నవ్వుతూంది. ఆ నవ్వును అర్థంచేసుకోలేక స్వామి మళ్ళా ఏదో వేదనపడుతున్నాడు. ఆమె నవ్వుతూనే ఆతనిమాటలన్నీ వింటూనే, ఏదోవైపు తేప్పవేయకుండా చూస్తూంది. క్రమంగా స్వామికూడా, ఆసంగతి ఏలాగో గ్రహించి, తానుకూడా ఆమెచూస్తూన్నవైపే, ఏమిటో తెలియకుండానే చూస్తున్నాడు.

చాలాసమీపంలో గులాబీపూద ఉన్నది. దానినిండా విచ్చినవి, అరవిచ్చినవి, చాలా ఉన్నవి పూలు. ఒక గండు తుమ్మెద ఎక్కడనుంచో వచ్చింది, ఆవేళ. తిన్నగా, ఓ చక్కని గులాబీదగ్గరకు వెళ్ళి కావలసినంత మధువుగ్రోలి, తనత్రోవను సంగీతంపాడుకుంటూ చక్కగా వెళ్ళిపోతూంది. అదీ దృశ్యము.

“స్వప్నలో చిత్రాలు చాలా ఉంటాయి” అన్నాడు స్వామి చివరకు, చాలా తెలివితక్కువగా.

“అవును, చూసి నేర్చుకోవలసినవికూడా చాలా ఉంటాయి” అన్నది వాణి అతనివంక చూడకుండానే.

స్వామి మనోవీధిని పేద మెరుపుమెరిసి, వెనుకటి సంశయాంధకారాన్నంతా పటాపంచలుచేసేసింది. కలలో కష్టాలు అనుభవించి, మహారాజయోగంలో మేలుకునే వాడిలాగా, స్వామి అంతకాలానికి, అప్పటికి మేలుకున్నాడు.

“నిజమేకాదూ!” అన్నాడు ఆమెకళ్లలోకి చూస్తూ కాగిలివీడకుండానే.

వాణి స్వామికి నురీదగ్గరగా జరిగి, ఆతనికాగిలిలో అణిగిపోతూంది.

“అవును. గులాబీకి ఏమిస్కాతంత్ర్యమున్నది” అన్నది చెంపలమీదిగంట్లు తడవిచూసుకుంటూ.

“మధువకుమారుడిదేనా, ఇన్నాళ్ళనుంచీ అపరాధం!”

“కాదా మరి! ప్రేమమధువుతో, ప్రణయమధువుతో

పూర్ణంగా ఉబికిపోతూన్న గులాబీకన్నెను పలుకరించాలని, పలుకరించితే మారాడదని అనుకోడం ఆతనితప్పుకాదు? అంతప్రేమతో పొంగిపోతూ, ఆతడెన్నడు దరిజేరుతాడా అని కలువరిస్తూంటే, దూరాన్నుంచి పలుకరించి పలుకలేదని, ఖిన్నుడై తిరిగిపోతాడా? ఆతని కంతమాత్రం తెలియదూ, కుసుమకుమారి తనకోసం తపించి నాడిపోతుందని.”

స్వామి నూతనోత్సాహముతో, ఆమెవంక వింతగా చూస్తూ, ఆమెమాటలన్నీ ఆలకిస్తున్నాడు. వాణి ఆతని

అమాయకత్వానికి నవ్వి, అతన్ని చేరదీసి ముద్దిడుకున్నది.

“సృష్టిక్రమం తాగుమారవుతున్నది. గులాబీదగ్గరనా మొకరితుమ్మెద పాఠంచదువుకునేది?” అన్నది వాణి.

“నేను సాహసంచేయ లేకపోయినాను వాణి! నాతో మాటాడకపోతే, నామీద నీకు ప్రేమలేదనుకుని, విచారపడి ఊరుకునేవాణి.”

“సాహసం ఎందుకూ? అంతమాత్రం కనిపెటలేక పోయినావు, కోమలాన్ని చూసిఅయినా నేర్చుకోలేకపోయినావే!”

స్వామి కొంచెం కోపంగా ఊరుకున్నాడు.

“అదుగో అంతలోనే మళ్ళా అలుకా! కాదు స్వామి! కోమలాన్ని నీకు పాఠంచెప్పమని నేనే వంపించాను. అప్పటికయినా నీవు ఆలోచించలేకపోయినావు. గ్రహించలేకనే పోయినావుకదా. కోమలం నిన్ను పలుకరించినట్లు నీవు నన్ను ఆనాడే.....”

వాణి సిగ్గుపడి ఆమీద మాటాడలేకపోయింది. ఆతని పెదవులకందకుండా, తనముఖం తిప్పేసుకుంది. స్వామి బలవంతాన ఆమెముఖాన్ని తనవైపుకు తీసుకుని చాలాసేపు ముద్దిడుకున్నాడు.

—ఈల వినపడ్డది. వాణి తటాలున ఆతనిబడిలో నుంచి లేచి, ఆతని నక్కడే ఉండమని చెప్పి, పరుగెత్తుకుని వెళ్ళింది. మళ్ళా వెంటనే తిరిగివచ్చి, ఆతన్ని కొగలించి,

“ఇంక నీవు వెళ్ళిపో. మా వార్డెను పిలుస్తూంది. వేను వెళ్ళాలి—” అన్నది.

స్వామి ఆమెను వదలలేకపోయినాడు.

“అబ్బ! వెళ్ళిపో” అని ఆతన్ని ముద్దిడుకుని, ‘రేపు నాలుగుగంటలకు న్యూషాలిమర్’ అని అక్కడనుంచి గబగబ వెళ్ళిపోయింది.

స్వామి అమిణ్కోత్సాహంకో ఒక్కడడుటున కాంపౌండువాలు దూకి ఈనలకు వచ్చేశాడు.

... ..

—శ్రీమాన్ చాలా ఆశ్చర్యపడ్డాడు. తలుపుతీయడం కోనే శివస్వామి, ఆతనిచాటున ఒదిగి సిగ్గుపడుతూ వాణి, ఆతనిసూడియోలో ప్రవేశించారు. స్వామి ఆతన్ని కోవంగా చూసి, ‘—చేతనయితే వత్సరాజునుకూడా చిత్రించు.’ అన్నాడు.

శ్రీమాన్ ఓ నిమిషం ఆతనివంక చూసి, తరువాత ఏదో జ్ఞాపకంనచ్చినవాడిలాగా నవ్వాడు.

“అది చాలా పాతకథ...స్వామి! వత్సరాజును చాలాకాలంక్రిందనే చిత్రించి...చుకొన్నాను. మా సాగరి కను నీవు చూడలేదు కాబోలు!”

అని అక్కడనున్న తొర ఆవలకు జరిపాడు. ఎదురు గుండా ఈజెల్ మీద సగము తయారయిన బొమ్మ ఉన్నది. కొంచెం ప్రక్కన నవ్వుతూ కోమలం కూర్చుని ఉన్నది.

“రత్నావళి”

అని నవ్వి శ్రీమాన్ కోమలాన్ని చూపించాడు.

“వత్సరాజు తన్ను చూపించుకున్నాడు.”

కోమలం వరుగెతుకుని వచ్చింది. వాణి ఆమెను
కొగలించుకున్నది. ఇద్దరూ నవ్వుకున్నారు.

శ్రీమాన్ నవ్వుతూనే 'కోమలం ! టీ పెట్టు. వాల్చి
ద్దరు' - అని స్వామి, వాణినీ కనుసైగతో చూపి - 'కూడా
ఉంటారు' అన్నాడు.....

వాణి నవ్వుతూ, కోమలంతోకూడా లోపలికి వెళ్ళి
పోయింది.

స్వామి దగ్గరనున్న కుర్చీలో కూర్చుని, నవ్వుమొగం
తోనే శ్రీమాన్ దగ్గరనుంచి అడిగి తీసుకుని సిగరెట్లు ముట్టిం
చాడు.....

